

Acta Publica

RAPPORT 2023:03

Upplopps- makarna

De brottsutredda deltagarna i påskupploppen 2022

-
- Endast 7 av 125 kartlagda kan kopplas till kriminella nätverk
 - Majoriteten är tidigare ostraffad
 - De flesta bor i närområdet
 - Fyra av tio har utländskt medborgarskap

Sammanfattning

Våren 2022 fick det relativt nya brottet sabotage mot blåljusverksamhet ett ansikte, i samband med de våldsamma kravaller som skakade Sverige och som skulle komma att kallas påskupploppen. Dramatiska scener utspelade sig i flera svenska städer då poliser med sina liv som insats kämpade med att skapa ordning i ett kaos av stenar, fyrverkerier, molotovcocktails och brinnande fordon. Många poliser som var med har efteråt vittnat om det enorma hat som mötte dem och uttryckt förundran över att alla kom undan med livet i behåll.

Händelserna har lett till omfattande utredningar och ett stort antal åtal och domar. I medier har det ofta rapporterats om de enskilda fallen men även gjorts vissa större granskningar av rättsprocesserna, de misstänkta eller polisens insatser. Nu kan Acta Publica presentera en fullständig kartläggning över de 125 personer som under det år som gått har åtalats eller begärts häktade misstänkta för brott kopplade till påskupploppen.

Granskningen ger inget stöd till de uttalanden kring upplopps-makarna som gjordes av såväl polis som politiker i nära anslutning till händelserna. Exempelvis kan Acta Publica via våra öppna och slutna källor konstatera att ytterst få – bara 7 av 125 – går att knyta till kriminella gäng. Det är också tydligt att de allra flesta bor på den ort där de misstänks ha eller har deltagit i upplopp. Majoriteten är tidigare ostraffade. Det är alltså varken fråga om några nätverk, grovt kriminella eller tillresta våldsverkare som har orkestrerat kravallerna – i sådana fall har rättsväsendet misslyckats med eller prioriterat bort att utreda och lagföra dessa.

Acta Publica har också gått igenom ett stort antal förundersökningar och domar om påskupploppen, i syfte att lyssna till de förklaringar som de dömda har gett om varför de agerade som de gjorde. En del säger sig ha varit upprörda över koranbränningarna och upplevde det som att svensk polis stod på Ramus Paludans sida då den bevakade de allmänna sammankomster som den högerextreme politikern hade fått tillstånd till. Andra verkar i stället ganska slumpartat ha hamnat i folksamlingarna och där kastat sten eftersom ”alla andra kastade”.

Om Acta Publica

Acta Publica är Sveriges ledande researchföretag. Vi erbjuder uppkoppling till Sveriges största privata dokumentarkiv, professionell research, kartläggningar och bakgrundskontroller.

Acta Publicas arkiv innehåller fler än 100 miljoner inskannade myndighetsdokument, insamlade under mer än 20 år från fler än 600 olika myndigheter. Vi har därutöver uppkoppling till folkbokföring, företagsfakta och andra externa databaser.

Med eget underrättelsearbete kartlägger Acta Publica fortlöpande organiserad brottslighet och aktörer inom religiös och politisk våldsbekämpande extremism. Kartläggningarna syftar till att identifiera individer, bolag och organisationer som utgör annars svårdetekterad risk och som hotar det demokratiska samhället.

Pro bono publico använder vi vår researchkapacitet och våra informationstillgångar till att undersöka företeelser och förhållanden i samhället som annars inte hade blivit belysta. Denna rapport är ett exempel på detta arbete. Fler rapporter finns för gratis nerladdning på vår hemsida, där läsaren också kan sätta upp sig på en sändlista för kommande rapporter.

Acta Publica är bifirma till Panoptes Sweden AB.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	2
Om Acta Publica	3
Innehållsförteckning.....	4
Inledning	5
Syfte.....	6
Metod	7
Händelseförloppet	8
Kriminella gäng, islamister och terrorister	14
Utredningarna och bevisningen	18
Här är de som har utretts för brott efter påskupploppen.....	21
”Alla kastade så jag kastade också”	28
Avslutande tankar	30

*Foto: Förstasidan: Upploppet i Sveaparken, fotograf Kicki Nilsson.
Övriga bilder: Polisens utredningsmaterial.*

Inledning

Påskhelgen 2022 skakades Sverige av våldsamma upplopp som spred sig som en löpeld över landet. Utlösande faktor var den högerextreme politikern Rasmus Paludans genomförda och planerade manifestationer med koranbränningar, men snart blev det tydligt att det inte var han som stod i fokus för folksamlingarnas ilska.

I stället var det de poliser som bevakade händelserna som fick möta massiv stenkastning, molotovcocktails, fyrverkerier, våldsangrepp och vad de upplevde som ett mycket starkt hat. Barrikader byggdes, polisfordon sattes i brand och yttrandefriheten fick sig en törn då flera av sammankomsterna fick blåsas av. Poliser som var på plats har vittnat om den dödsångest de kände i stenregnet och att de efteråt har haft svårt att förstå att ingen dog. Flera hundra poliser har anmält fysiska skador efter kravallerna men många har också kvar ärr som inte syns.¹

”Inga vanliga motdemonstranter” kallade rikspolischef Anders Thornberg upploppsmakarna vid en pressträff på annandagen, efter fyra dagar av kaos och kravaller. Händelserna sattes i samband med kriminella nätverk som påstods ha utnyttjat situationen för att angripa polisen. Den förklaringsmodellen tog framför allt politiken fasta på och den skulle komma att prägla olika uttalanden och åtgärdsförslag den kommande tiden. Det har även gjorts kopplingar mellan upploppen och bristande integration.

Men vilka var det egentligen som deltog? Acta Publica har kartlagt de 125 personer som under året som gått har åtalats eller begärts häktade för brott i samband med påskupploppen.² Granskningen visar att hittills 87 personer har fått sina fall prövade i tingsrätt, av dessa har 17 friats och resten fällts.³ Trots uppgifter om att inte bara män deltog och kastade sten har bara en kvinna dömts.

1 Arbetet, ”Mer än 200 poliser skadades – påskkravaller kan leda till unik anmälan om Arbetsmiljöbrott”, [Länk](#)

2 Fram till slutet av mars 2023.

3 En 20-årig man är dömd för brott vid två tillfällen i Linköping, både den 14 och 17 april.

Syfte

Syftet med denna rapport är att öka kunskapen kring påskupploppen och därmed bidra till möjligheten att bättre kunna förstå hur det blev som det blev. Sedan förra våren har det ofta rapporterats om de enskilda åtalerna och domarna och ambitionen är att bidra med en mer samlad och fördjupad bild av hur svenskt rättsväsende har hanterat de här ärendena under året som gått. Acta Publica vill även granska de påståenden kring deltagarna som kom i nära anslutning till händelsen, då detta var uttalanden som fick stor uppmärksamhet och som bidrog till att färga bilden av upploppen och gärningspersonerna.

Bild från Sveaparken i Örebro efter upploppen, med välta kravallstaket och utbrända polisfordon. Materiel för miljontals kronor förstördes under upploppen.

Metod

Via offentliga handlingar i Acta Publicas kvalitetssäkrade rättsdatabas har vi hittat sammanlagt 149 personer som hittills delgivits misstanke om brott. Av dessa har vi kunnat identifiera 125 stycken, då de har begärts häktade eller åtalats under de pågående utredningsprocesserna.

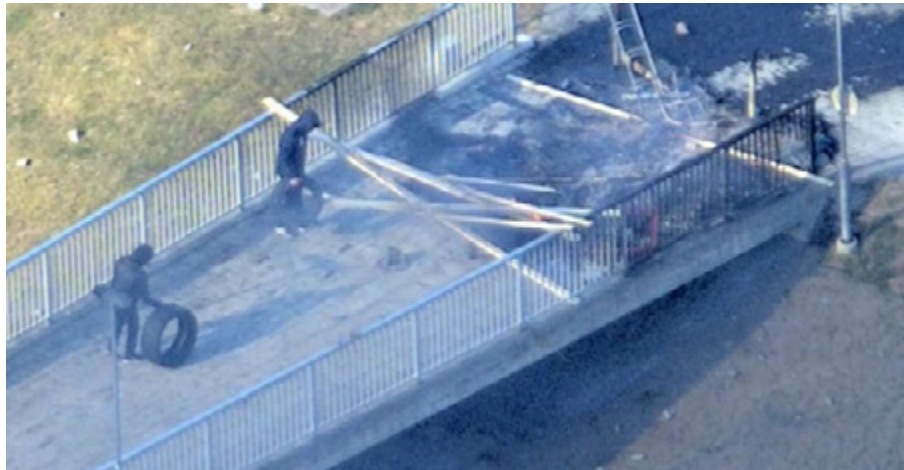
Dessa 125 har vi sedan kartlagt utifrån flera faktorer med hjälp av Acta Publicas öppna och slutna källor. Det vi har tittat på är hur gamla personerna var vid tiden för upploppen, om de kom från den aktuella kommunen eller har varit tillresta samt hur deras tidigare brotthistorik ser ut – inte minst eventuella kopplingar till kriminella nätverk. Bostadsorterna har vi oftast fått fram via rättsdokument i nära anslutning till händelsen, i vissa fall har vi kontrollerat med folkbokföringsuppgifter från annat håll. Vi har även utifrån uppgifter i aktuella rättsliga handlingar sammanställt statistik över var de 125 personerna har sitt medborgarskap. Detta tänker vi kan ge en viss indikation på hur anknytningen till det svenska samhället ser ut bland de utredda, även om resultatet bör ses på med försiktighet gällande bristande integration som delförklaring till upploppen.

Slutligen har vi gått igenom förundersökningar och domar för att hitta exempel på hur deltagarna själva förklarar sitt agerande under upploppen.

Händelseförloppet

Upprinnelsen till upploppen kan kopplas till den dansk-svenske högerextreme politikern Rasmus Paludan och hans rundresa i Sverige våren 2022. Med sitt parti Stram Kurs siktade han på att komma in i den svenska riksdagen vid valet samma höst och som ett led i det han själv har betecknat som en valkampanj besökte han under påsken flera svenska städer.⁴ På vissa av orterna hade han fått demonstrations-tillstånd beviljat av polisen och han uppgav själv att han skulle bränna koranen.

De genomförda eller planerade sammankomsterna ledde till starka protester och allvarliga våldsytttringar, som spred sig vidare från stad till stad under flera dagar. Men det var inte mot Paludan som protesterna riktade sig. I stället hamnade främst de poliser som var satta att bevaka sammankomsterna, och i ett fall också räddningstjänst, i skottlinjen för stenkastning, allvarlig skadegörelse, hot och hat. Rasmus Paludan närvarade inte ens själv vid flera av de platser dit han hade sagt att han skulle komma – ändå uppstod upplopp.

Under upploppet i Navestad byggdes bland annat barrikader, här på en gångbro i Ringdansens centrum.

4 Expo, "Stram Kurs och Rasmus Paludan". [Länk](#)

Nedan redogörs närmare för förloppet under påskhelgen 2022.

Skärtorsdagen 14 april 2022

På skärtorsdagen hade Rasmus Paludan och Stram Kurs beviljats tillstånd att hålla allmänna sammankomster i Jönköping och stadsdelen Råslätt, Skäggetorp i Linköping och Navestad i Norrköping.⁵ Förutom i Jönköping gällde tillstånden för de platser som Paludan själv hade önskat att få vara på och samtliga är med på polisens lista över utsatta områden.⁶ Skäggetorp är till och med ett särskilt utsatt område, enligt polisens bedömning. Mötet i Jönköping löpte på utan större ordningsstörningar, något som efteråt förklarades med samverkan och dialog mellan externa aktörer och lokalsamhället och att vissa aktörers medverkan på platsen hade en dämpande effekt på dem som hade samlats.⁷

Vid nästa anhalt, Linköping, uppstod oroligheter redan innan sammankomsten hade startat.⁸ Barrikader började sättas upp och vissa maskerade sig. Polisens försök att prata med deltagarna gav ingen lugnande effekt och folksamlingen började att röra sig mot Skäggetorps centrum där ett våldsamt upplopp startade och stenar kastades mot polisen. Polisen beslutade att backa tillbaka från området och angreppet fortsatte medan de lämnade platsen. Polisfordon var tvungna att lämnas kvar, vilket ledde till att utrustning stals och att ett fordon sattes i brand. När polisen hade lämnat platsen lugnade situationen ned sig. Paludans sammankomst kunde aldrig genomföras.

Samtidigt som polisen lämnade Skäggetorp började läget att förvärras även i Navestad och det fanns inte polisiära resurser nog att hantera situationen. Den allmänna sammankomsten ställdes in, men detta hjälpte inte. Då räddningstjänsten försökte att släcka en brand i området möttes den med stenkastning, liksom de poliser som försökte skydda brandmännen. Ett våldsamt upplopp startade och flera försök gjordes att skingra folksamlingen och få stopp på stenkastningen. Även denna gång fattade polisen beslut om att dra sig tillbaka, varpå läget lugnade ner sig.

5 Polismyndigheten, "Förbättrad förmåga att förebygga och hantera våldsamma upplopp". [Länk](#)

6 Polismyndigheten, "Utsatta områden – polisens arbete". [Länk](#)

7 Polismyndigheten, "Förbättrad förmåga att förebygga och hantera våldsamma upplopp". [Länk](#)

8 Ibid.

En blodig och sprucken hjälm som bars av en av poliserna under upploppen i Sveaparken.

Långfredagen 15 april 2022

Långfredagen hade Rasmus Paludan beviljats tillstånd att anordna allmänna sammankomster i Stockholm och Örebro.⁹ Med erfarenheterna från skärtorsdagen med sig hade polisen nu sett till att ha mer personal på plats i Rinkeby, där sammankomsten i Stockholm ägde rum. Rinkeby är av polisen bedömt som ett särskilt utsatt område.¹⁰ Även här utbröt stenkastning och våldsamt upplopp, som fortsatte och ökade i styrka då Paludan lämnade platsen och sammankomsten avbröts. Situationen lugnade ned sig först då den polisiära resursen hade lämnat platsen.

I Örebro hade Paludan velat hålla till i området Vivalla – även det ett särskilt utsatt område.¹¹ Polisen beslutade dock att flytta sammankomsten till Sveaparken i centrala Örebro med start klockan 17.¹² Redan tidigt var flera individer i parken maskerade. Det dröjde heller inte länge innan personer började samla och kasta sten mot poliser på plats. Våldet trappades upp och polisen gjorde flera försök att skingra folkmassan. Utöver stenar kastades också tegelpannor och andra lösa föremål

⁹ Ibid.

¹⁰ Polismyndigheten, "Utsatta områden – polisens arbete". [Länk](#)

¹¹ Ibid.

¹² Örebro tingsrätt, B 2573-22.

och både polismän och polishundar utsattes för sparkar och slag med tillhyggen.¹³ Vid 19-tiden tvingades polisen att dra sig tillbaka. Fyra polisbilar stod i brand då de sista poliserna lämnade parken och minst 71 poliser skadades vid händelsen. Rasmus Paludan befann sig aldrig på platsen.

Påskafton 16 april 2022

Påskafton hade Paludan ursprungligen tillstånd att hålla en sammankomst i Landskrona, men med anledning av de senaste dagarnas händelser beslutades att den skulle flyttas till Malmö och Skånegården.¹⁴

I Malmö kunde den allmänna sammankomsten genomföras, trots svåra ordningsstörningar där folksamlingen gjorde försök att forcera de avspärrningar som polisen hade satt upp. Bland annat kördes en bil mot kravallstaketet.¹⁵ Stora mängder stenar kastades mot polisen vid Skånegården, vissa bröt loss gatstenar och mindre stenar från fasaden till ett parkeringshus vilket användes som "ammunition". Också i Landskrona uppstod, trots flytten, ett våldsamt upplopp och stenar kastades mot polis på plats.

Exempel på en av stenarna, denna över tre kg tung, som kastades under upploppet i Örebro.

Vid upploppet i Malmö kördes en bil igenom ett av kravallstaket.

¹³ Ibid.

¹⁴ Polismyndigheten, "Förbättrad förmåga att förebygga och hantera våldssamma upplopp".

¹⁵ Malmö tingsrätt, B 4122-22.

Senare på kvällen startade ett nytt våldsamt upplopp i Malmö, denna gång i Rosengård. Läget förvärrades då polisen kom till området, det sattes upp barrikader och bränder startades. Många var maskerade och det kastades stenar, fyrverkerier och molotovcocktails mot polisen.¹⁶ En stadsbuss sattes i brand genom att ett brinnande föremål slängdes in i den. Det sattes även eld på miljöhus, parkbänkar och soptunnor.¹⁷ Vid ett tillfälle avlossade polis varningsskott.¹⁸

Påskdagen 17 april 2022

Inför påskdagen hade Rasmus Paludan meddelat på sociala medier att han återigen tänkte demonstrera i Skäggetorp och Navestad, utan tillstånd denna gång.¹⁹ Trots att han aldrig dök upp uppstod våldsamma upplopp på båda platserna, återigen med maskerade deltagare och olika föremål som kastades mot polisen.²⁰ I Linköping sköts även fyrverkeriraketer mot polisen. På båda platserna avlossades varningsskott, och i Norrköping även verkanseld mot en man. Två personer skadades av rikoschetter från varningsskott, enligt polisens uppgifter. SVT:s Uppdrag granskning kunde i mars 2023 avslöja att de skadade var två 15-åriga pojkar, och att polisen inte vet säkert hur det gick till när de sköts.²¹ Uppdrag granskning rapporterade även att det avlossades så mycket varningsskott i Navestad att vissa poliser fick slut på ammunition.

Polisen i Norrköping bedömer att uppemot 300 personer deltog i händelserna i Navestad, varav ungefär hälften var aktiva våldsverkare.²² Minst 23 poliser skadades fysiskt.

Natten mot annandag påsk, den 18 april, uppstod nya ordningsstörningar och våldsamma upplopp även i Rosengård i Malmö och i Landskrona.²³

16 SVT, "Polischefen fördömer attackerna mot blåljuspersonal: Avskryvart". [Länk](#)

17 Malmö tingsrätt, B 4122-22.

18 Polismyndigheten, "Förbättrad förmåga att förebygga och hantera våldsamma upplopp".

19 Facebook. [Länk](#)

20 Polismyndigheten, "Förbättrad förmåga att förebygga och hantera våldsamma upplopp".

21 SVT, "Avslöjar: Här skjuts tonåring under påskupploppet i Norrköping". [Länk](#)

22 Norrköpings tingsrätt, B 3260-22.

23 SVT, "Avslöjar: Här skjuts tonåring under påskupploppet i Norrköping". [Länk](#)

Utbrända polisfordon efter upploppet i Sveaparken i Örebro.

Fakta: Brottet blåjussabotage:

- Sabotage mot blåljusverksamhet, eller blåjussabotage som det ofta kallas, trädde i kraft som brottsrubricering den 1 januari 2020 i syfte att ge ett bättre skydd för personal inom blåljusverksamhet, det vill säga polis, räddningstjänst och ambulans.
- Bakgrunden till den nya lagen var händelser på flera orter i Sverige med ingredienser som anlagda bränder och upprepade angrepp med stenkastning och våld vid utryckningar. Vid några tillfällen hade det urartat till rena kravaller och upplopp, som i Rosengård i Malmö 2008 och Husby i Stockholm 2013.
- Dömas för sabotage mot blåljusverksamhet kan den som ”angriper eller på annat sätt stör polisverksamhet, räddningstjänst eller ambulanssjukvård” med exempelvis våld eller hot mot verksamhetens personal, eller genom att skada fordon eller andra hjälpmedel.
- Straffet för blåjussabotage av normalgraden är fängelse i högst fyra år. Brottet bedöms som grovt om gärningen exempelvis har framkallat fara för flera människoliv eller ”egendom av särskild betydelse”. För grovt brott ligger straffskalan på mellan två år och livstids fängelse.

Källa: Åklagarmyndigheten, SOU 2018:2, brottsbalken

Kriminella gäng, islamister och terrorister

”Det här är inga vanliga motdemonstranter”. Så sade den mycket upprörde rikspolischefen Anders Thornberg, som under måndagen den 18 april kallade till en pressträff där han gjorde klart att han var ”jävligt förbannad, på ren och skär svenska” över det som hade hänt hans kollegor de senaste dagarna.²⁴ Under pressträffen framkom att polisen såg kopplingar mellan upploppen och kriminella nätverk, ett påstående som skulle få starkt fäste inte minst i den politiska debatt som följde.

”Det här är ett grovt våld. Det här är inga vanliga motdemonstranter, vi har starka misstankar om att de som går till angrepp mot poliser och räddningstjänst har anknytning till kriminella gäng”, sade Anders Thornberg.²⁵

Uppgiften om gängkopplingen spreds även vidare av dåvarande statsminister Magdalena Andersson (S), som i en skriftlig kommentar till Aftonbladet under annandag påsk skrev: ”Precis som rikspolischefen sa i dag: det här är inga vanliga motdemonstranter. Det här är inte heller representanter för de berörda bostadsområdena. Polisen har starka misstankar att det finns kopplingar till kriminella gäng”.²⁶ Två dagar senare, vid en pressträff i Navestad som var en av de drabbade platserna, upprepade statsministern budskapet: ”Den högerextrema provokatörens hatbudskap är inte värdigt Sverige. Bokbål är en avskyvärd handling som hör hemma på historiens soptipp, och det har man all rätt att protestera mot. Men det vi såg i helgen var inga protester, utan grov kriminalitet orkestrerat av gäng som hatar vårt samhälle”, sade Andersson.²⁷

När Aftonbladet lät partiledare svara på frågor om vad de tänkte kring påskupploppen svarade Moderatledaren tillika blivande statsminister Ulf Kristersson att ”kriminella gäng och ligister utmanar den svenska rättsstaten på ett sätt som vi aldrig kan acceptera”.²⁸ I SVT:s partiledardebatt den 8 maj 2022 sade han också att ”upploppen bestod säkert av en

24 GP/TT, ”Rikspolischefen: Man försökte döda poliser”. [Länk](#)

25 SVT, ”Rikspolischefen: Har inget med protester att göra”. [Länk](#)

26 Aftonbladet, ”Magdalena Andersson om upploppen: Polisen ska fortsätta växa”. [Länk](#)

27 SVT, ”Statsministern efter upploppen: Fruktansvärda vittnesmål”. [Länk](#)

28 Aftonbladet, ”Upploppsfrågor till partiledarna: Borde lagts ner med buntband”. [Länk](#)

och annan vilsekommen ligist, men också av gängkriminella människor som ville hämnas på polisen”.²⁹

Kristdemokraternas partiledare Ebba Busch gjorde mycket uppmärksammade uttalanden i Ekots lördagsintervju veckan efter kravallerna, där hon bland annat frågade sig varför polisen inte sköt skarpt.³⁰ Hon nämnde även att minst hundra poliser skadats och fortsatte: ”Och den stora frågan som borde ställas nu är, varför har vi inte minst hundra skadade islamister, hundra skadade kriminella, hundra skadade upprorsmakare? Vi hade personer som tog till sten, i syfte att döda svensk polis, i syfte att döda räddningstjänst, i syfte att döda, i vissa fall, sjukvårdspersonal. De borde vara de som är skadade, inte svensk polis”.

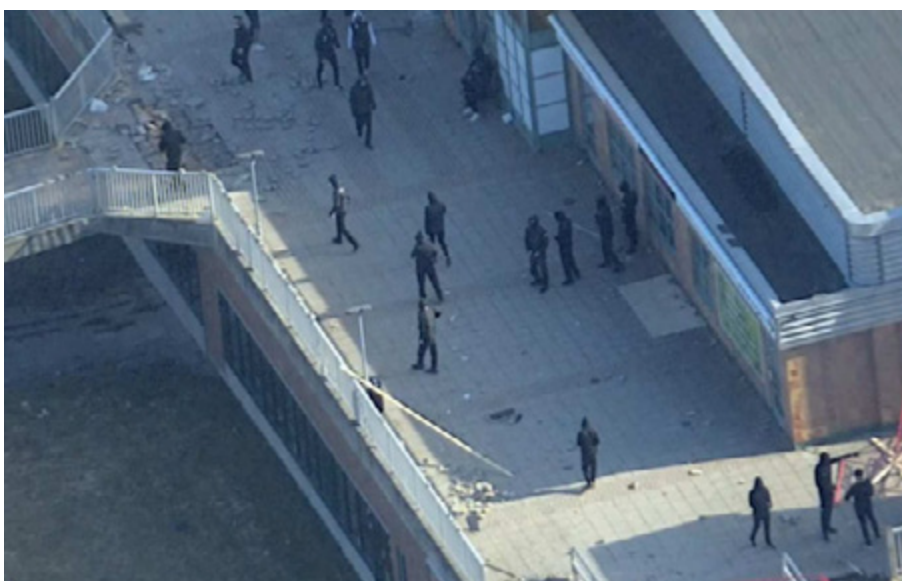

Bild från ovan i Ringdansens centrum i Navestad, Norrköping.

Allra längst gick dock kanske Linköpings kommundirektör Paul Håkansson, som i en intervju den 16 april kallade upploppsmakarna som angrep polisen för terrorister.³¹ Han hävdade också – även om det underströks att det inte var förstahandsuppgifter – att det fanns kännedom om att de som stod för våldsamheterna i huvudsak inte alls var personer som kommer från Skäggetorp:

29 SVT, ”Uppdrag Granskning: Påskupploppen”. [Länk](#)

30 SR, ”Ebba Busch (KD): Varför sköt inte polisen skarpt?”. [Länk](#)

31 Corren, ”Paul Håkansson: Terrorism bakom upploppet i Skäggetorp”. [Länk](#)

”Den bild jag har fått till mig är inte att det är ungdomar från området. Den hårda kärnan är kringresande personer från hela Mellansverige och det är därför jag använder ordet terrorister”, sade Paul Håkansson.³²

Med tiden skulle dock bilden av gängkriminella som djupt involverade i upploppen komma att nyanseras. Exempelvis intervjuade Svenska Dagbladet senare under våren 2022 poliser med insyn i utredningarna av kravallerna, som sade sig inte kunna se grovt kriminella bland de misstänkta.³³ I den externa utredning som Polismyndigheten beställde om upploppen och som presenterades i slutet av året framkom att regionernas bild är att de flesta av deltagarna bodde i eller i närheten av de aktuella områdena. Polisregionerna uppgav också för utredaren att det vid några av tillfällena var en större andel av deltagarna som polisen kände igen sedan tidigare på grund av kriminell belastning. Vid andra tillfällen var det precis tvärtom – att de flesta var okända, eller att det hade varit en blandning av kända och okända individer. Även om enskilda personer setts vara pådrivande under upploppen saknades ”som huvudregel” organisering i form av i förväg uttalade ledargestalter, enligt utredningen.

Påskupploppen kom även att sättas i samband med bristande integration i det svenska samhället. Händelserna låg exempelvis med som en fond då dåvarande regering representerad av statsminister Magdalena Andersson och integrations- och migrationsminister Anders Ygeman (S) en tid senare presenterade ett åtgärds paket för att knäcka gängkriminaliteten och bryta segregationen.³⁴ I en intervju med HD och Sydsvenskan den 28 april samma år sade M-ledaren Ulf Kristersson att ”upploppen inträffar i områden som är väldigt invandrartäta och befolkade av människor som inte är integrerade och i många fall inte jobbar”.³⁵

Sverigedemokraternas partiledare Jimmie Åkesson gick tidigt ut och ifrågasatte bilden av gängkriminella som drivande bakom upploppen. I en intervju med TT den 21 april, i samband med ett besök i Skäggetorp, redogjorde han för sin analys om att upploppen i stället har sin grund i ”decennier av ansvarslös invandringspolitik och kravlös integrationspolitik”.³⁶ Åkesson sade bland annat att ”det har skapat ett sönderslaget Sverige som inte håller ihop”.

32 Ibid.

33 SvD, ”Polisens bild klarnar – inga grovt kriminella”. [Länk](#)

34 DN, ”Integrationen har varit för dålig”. [Länk](#)

35 HD/Sydsvenskan, ”Ulf Kristersson: Samhället måste göra en makt demonstration”. [Länk](#)

36 TT/SvD, ”Åkesson: Inte bara kriminella kastade sten”. [Länk](#)

Under den tidigare nämnda pressträffen under annandagen deltog också kommenderingschefen Jonas Hysing, som pekade på att det hade förekommit uppmaningar på sociala medier om att använda våld mot polisen, och att det fanns kopplingar till utlandet.³⁷ ”Vi vet att det finns information om uppvigling till våld mot polisen på sociala medier som orkestreras utanför landet”, sade Hysing. Detta påstående har senare varken av medier eller myndigheter följts upp djupare och Acta Publica har i de granskade förundersökningarna och domarna heller inte kunnat hitta spår från någon sådan typ av agerande.

37 GP/TT, ”Rikspolischefen: Man försökte döda poliser”. [Länk](#)

Utredningarna och bevisningen

Bara en dryg månad efter upploppen, den 27 maj 2022, föll den första domen. En man som hade deltagit i protesterna i Rinkeby dömdes i tingsrätten till sex månaders fängelse för våldsam upplopp och försök till våld mot tjänsteman.³⁸ Svea hovrätt skärpte senare straffet till fängelse i tio månader.³⁹ Efter Rinkeby-målet kom flera ärenden i rask takt, framför allt gällande händelserna i Örebro där polis och åklagare varit offensiva i att utreda och lagföra deltagare vilket har lett till överlägset flest åtalade och dömda hittills. I nästan samtliga mål runt om i landet har det varit brottsrubriceringen grovt sabotage mot blåljusverksamhet som ärendena i första hand har gällt. I några fall har det kombinerats med exempelvis våld mot tjänsteman eller försök till detsamma, och ett antal personer i Malmö misstänks också för mordbrand i samband med protesterna under kvällen och natten den 16–17 april.

Polisen har under arbetet med att identifiera gärningsmännen bland annat jämfört kläder och andra detaljer mot bild- och filmmaterial från upploppen.

38 Solna tingsrätt, B 3501-22

39 Svea hovrätt, B 6932-22

Något som har pekats ut som helt avgörande för att polis och åklagare har kunnat komma så långt har varit det enorma materialet med bilder och filmer från upploppen.⁴⁰ Det har handlat om bild och film från övervakningskameror, polisens kroppskameror och drönare. Men också från privatpersoner som har skickat in material, bland annat via en särskild tipsfunktion som Polismyndigheten öppnade i samband med påskupploppen.⁴¹ En dryg vecka efter påskhelgen 2022 kunde polisen rapportera att cirka 2 000 tips hade kommit in, varav ungefär hälften var filmer.

I slutet av mars 2023 hade totalt 149 personer delgivits misstanke, häktats, åtalats eller dömts för inblandning i upploppen eller händelser kopplade till dem, som bränderna i Malmö. Av dessa har 87 personer fått sin skuld prövad i tingsrätt, varav 17 har friats. En 20-årig man är den ende som har fällts två gånger, för grovt blåljussabotage i Skäggetorp både den 14 och 17 april.

Trots uppgifter om att kvinnor har varit närvarande vid upploppen har de lyst med sin frånvaro i de straffrättsliga processerna. Först i februari 2023, då redan ett hundratal män hade delgetts misstanke om brott, kom det första åtalet mot en kvinna. Den i dag 22-åriga kvinnan dömdes den 20 mars av Örebro tingsrätt till ett års fängelse för medhjälp till grovt sabotage mot blåljusverksamhet. Hon har enligt domen befunnit sig nära frontlinjen, gett en själ till sin bror så att han kunde maskera sig och kastat sten när polisbilarna retirerade från Sveaparken.

Det strängaste straffet som hittills har dömts ut var sju år och sex månaders fängelse för en nu 31-årig man som deltog i upploppen i Sveaparken. Påföljden skulle dock komma att mildras då målet fick sin prövning i hovrätten, till sex års fängelse. Mellan fem och sex års fängelse har varit ett vanligt förekommande straff för de vuxna förövarna. I fall där minderåriga har dömts har påföljden slutet ungdomsvård i 14 månader varit den hittills strängaste.

Den 14 mars 2023 kom ett avgörande från Högsta domstolen (HD) som fick en direkt följd på efterkommande domar kring påskupploppen. Det går i korta drag ut på att de båda tilltalade visserligen precis liksom tidigare fälls för grovt sabotage mot blåljusverksamhet men får sina straff mildrade – från fem år och sex månader respektive fem års fängelse till tre år och sex månader respektive tre års fängelse. Anledningen till sänkningen är att HD till skillnad från tidigare instanser gör

40 Omni/TT, "Hatet i upploppsfilmerna gav dem kalla kårar". [Länk](#)

41 Polismyndigheten. [Länk](#)

bedömningen att männen inte kan göras ansvariga för allt som mobben i Sveaparken utförde och som tas upp i åtalet, utan enbart kan dömas för sådant som konkret kan kopplas till deras eget agerande.⁴² Bara några dagar senare, den 17 mars, kom en hovrättsdom där effekten av HD.s avgörande syntes genom att samtliga tilltalades fängelsestraff sänktes.

I några fall har åklagare begärt att de tilltalade också ska utvisas, men det har hittills fått avslag i domstolarna.

42 Högsta domstolen. [Länk](#)

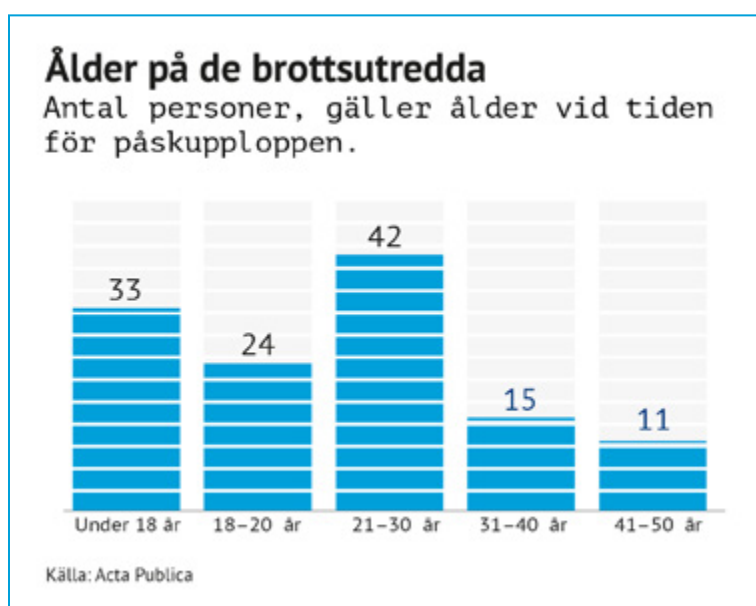
Här är de som har utretts för brott efter påskupploppen

I följande avsnitt kommer Acta Publica att redogöra för granskningen av de 125 personer som utreds, har åtalats eller dömts för brott under påskupploppen och som vi vet identiteten på. Kartläggningen utgår från faktorerna ålder, bostadsort, koppling till kriminella nätverk, tidigare brottslighet samt medborgarskap.

Nära hälften var under 21 år

Många barn deltog i påskupploppen, visar Acta Publicas kartläggning. 33 personer i vårt underlag var under 18 år förra påskhelgen, 10 av dessa var 15 år och hade därmed precis blivit straffmyndiga. Räknar man alla som var under 21 år vid tidpunkten är dessa totalt 57 stycken och de utgör alltså 46 procent av våra granskade personer. En dryg tredjedel är 21 till och med 30 år gamla.

Den äldste som har utretts är en 50-årig man från Spånga som var på plats i Rinkeby. Han åtalades för våldsamt upplopp men friades tillsammans med tio andra män i en uppmärksamman dom från i december förra året.⁴³

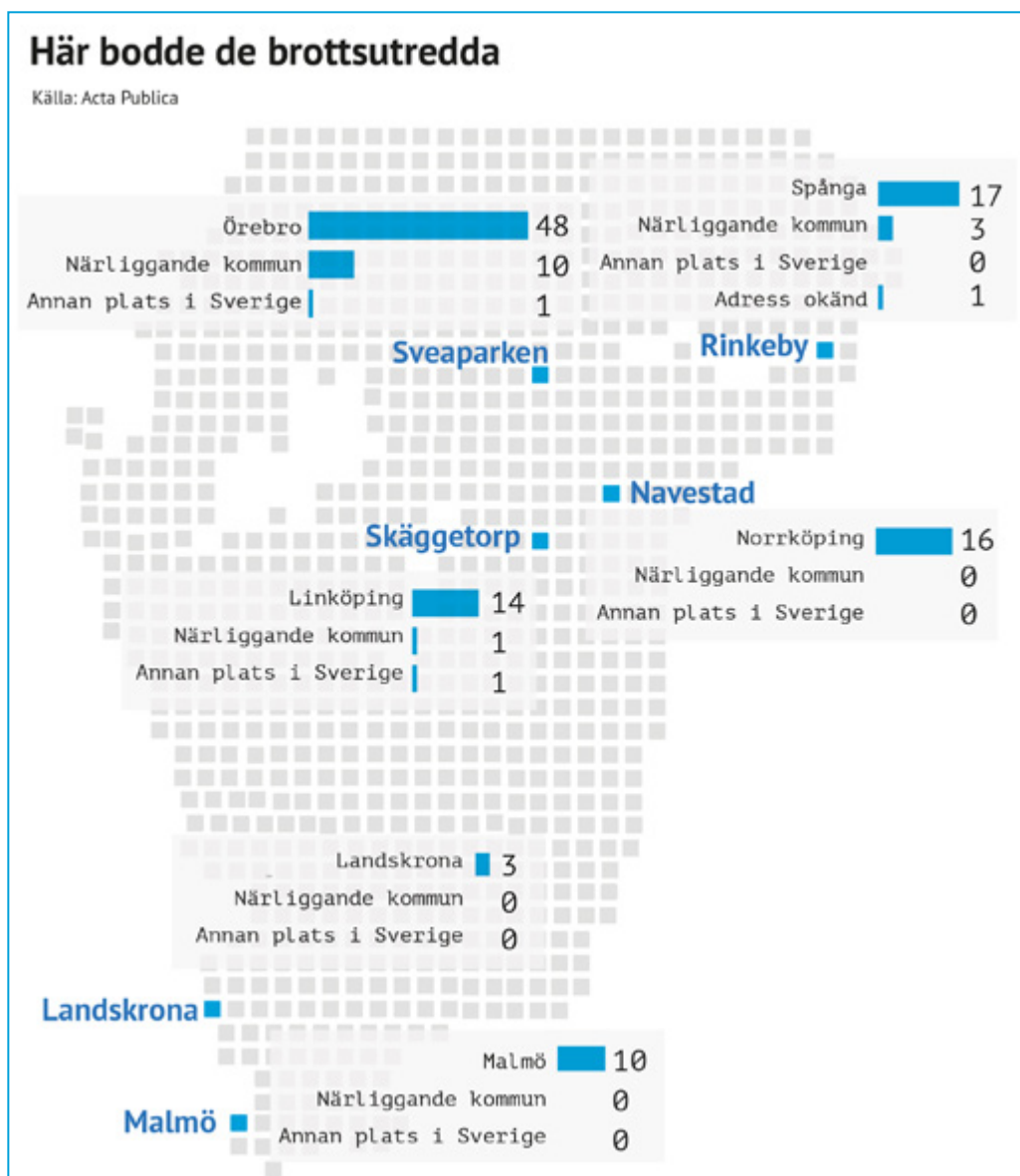

43 DN, "Elva frias från våldsamt upplopp i Rinkeby". [Länk](#)

De allra flesta bodde på den aktuella orten

Det har som tidigare nämnts förekommit spekulationer om att många tillresta personer har deltagit i upploppen. Acta Publicas granskning visar dock att så inte är fallet, i alla fall inte bland de personer som polis och åklagare hittills har utrett och kunnat lagföra. Av de totalt 59 personer som kopplas till händelserna i Sveaparken är 48 skrivna i Örebro kommun. Tio kommer från närliggande kommuner, som exempelvis Nora och Karlskoga. En kommer från annan plats i landet. Ett par har efter händelsen flyttat till andra kommuner.

I Navestad är samtliga 16 brottsutredda från Norrköping och i Skäggetorp är 14 av 16 bosatta i Linköping. Samma mönster går igen på samtliga orter där upplopp uppstod. En av de totalt 125 granskade personerna är i dag bosatt utomlands, det rör sig om en man som är skriven i Danmark och som misstänks för brott i Malmö. Han bodde dock i Malmö vid tiden för påskupploppen.

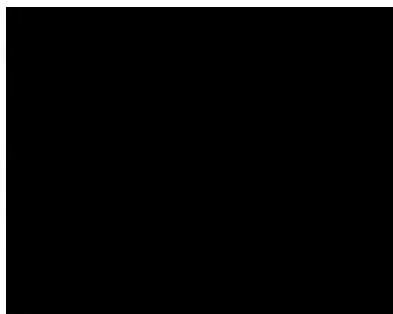
Sju av 125 kan kopplas till kriminella nätverk

Via Acta Publicas öppna och slutna källor har vi sökt efter uppgifter och underrättelser som kan visa på de eventuella kopplingar till kriminella nätverk som nämndes i anslutning till upploppen. Men dessa har visat sig vara få. Bland de 125 personerna i vårt underlag hittar vi endast sju stycken som på olika sätt kan kopplas till nätverk eller organiserad brottslighet. Dessa är:

- En 37-årig man som har dömts till fem års fängelse för grovt blåljussabotage i Sveaparken. Enligt en personutredning gjord av Kriminalvården har mannen en relation till organiserad brottslighet som uppfyller EU:s kriterier enligt definitionen Enfopol. Mannen förekommer enligt utredningen under tio tidigare avsnitt i polisens belastningsregister och är dömd för bland annat våldsbrottslighet.
- En 32-årig man som även han har dömts för grovt blåljussabotage i Sveaparken. Också han kopplas av uppgifter från polisregionen till organiserad brottslighet enligt definitionen Enfopol. Detta förnekas av mannen själv, men i personutredningen beskriver Kriminalvården att han har en kriminell livsstil och ett ”grovt kriminellt nätverk”. Han är tidigare dömd för bland annat våldsbrottslighet, narkotikabrottslighet och vapenbrott.
- En 22-årig man som har dömts för grovt blåljussabotage samt försök till våld mot tjänsteman i Sveaparken. Enligt uppgifter till Kriminalvården ingår han i ett kriminellt nätverk som uppfyller EU:s kriterier för organiserad brottslighet och som har konfliktytor mot andra nätverk. Vid konfrontation bedöms risken för våld som hög, enligt myndigheten.
- En 27-årig man som har dömts till fyra års fängelse för grovt blåljussabotage i Linköping. Enligt uppgifter från polisen i den personutredning som har gjorts så umgås mannen frekvent med andra kriminellt belastade personer och han har varit misstänkt för ”allvarlig och grov brottslighet”. Polisen gör bedömningen att han ingår i eller har kopplingar till ett kriminellt nätverk.
- En 33-årig man från Linköping som har dömts för grovt blåljussabotage i Skäggetorp. Enligt polisiära kartläggningar som Acta

Publica har tagit del av så rör sig 33-åringen inom de lokala kriminella nätverken.

- En 24-årig man som har häktats misstänkt för delaktighet i upploppet i Sveaparken. Enligt Acta Publicas källor så har han varit löst kopplad till det numera nedlagda kriminella nätverket No Surrender MC. Han har tidigare åtalats för misshandel tillsammans med en ledargestalt inom nätverket, men friades från brott.
- En 22-årig man från Skåne som misstänks för bland annat grov mordbrand i samband med upploppen i Malmö. Mannen ingår enligt uppgifter till Acta Publica i en kriminell gruppering som av polisen har bedömts som en av de mest våldsamma i området och som myndigheten därför har särskilt fokus på. Domstolshandlingar visar också att 22-åringen ingår i kretsen kring den man som i februari 2022 blev beskjuten i en rondell i Bunkeflostrand i Malmö. De som anklagades för skjutningen kopplas å sin sida av polis till Satudarah MC. 22-åringen åtalades senare för inblandning i sprängdåd riktade mot Satudarah-männen och till dem närstående personer efter skjutningen, men han friades.

22-åringen från Malmö ingår enligt Acta Publicas källor i en våldsam kriminell gruppering.

Utöver dessa sju kan Acta Publica även identifiera en man i 40-årsåldern från Örebro län som enligt polisiära rapporter är bekräftad återvändare efter att ha stridit för Islamiska staten (IS).⁴⁴

⁴⁴ I mars i år dömdes två män och en tonårspojke för inblandning i attentatsplaner i samband med en senare Paludan-sammankomst i Borås. Se Borås tingsrätt, B 1660-22. Vid en husrannsakan hos en av dem hittades en IS-flagga, som hade tillhört mannens kusin som dött i strid i Syrien.

Fakta: Organiserad brottslighet enligt Enfopol

EU:s medlemsstater har enats om en gemensam definition av begreppet organiserad brottslighet, och som finns i dokumentet 6204/2/97 Enfopol 35 Rev2. Definitionen utgår från elva kriterier. Minst sex av dem måste vara uppfyllda, varav fyra (fetmarkerade) är obligatoriska, för att brott eller kriminella grupperingar ska räknas som organiserad brottslighet:

1. **Samarbete mellan fler än två personer,**
2. egna tilldelade uppgifter åt var och en,
3. **lång eller obegränsad utsträckning i tiden,**
4. någon form av disciplin och kontroll,
5. **misstanke om allvarliga kriminella handlingar,**
6. verksamhet på internationell nivå,
7. användande av våld eller andra metoder för hot,
8. användande av kommersiella eller affärsmässiga strukturer,
9. deltagande i penningtvätt,
10. otillbörlig påverkan på politik, medier, offentlig förvaltning, rättsliga myndigheter eller ekonomin, och
11. **strävan efter vinning och/eller makt.**

Källa: Sveriges riksdag. [Länk](#)

Majoriteten tidigare ostraffade i domstol

De flesta av de 125 som Acta Publica har kartlagt – 70 personer – var inte tidigare dömda i domstol innan påskupploppen. Av de 55 som hade domar på sig sedan tidigare är det runt tio personer som har ett mera digert brottsregister bakom sig, medan de allra flesta har straffats för mindre allvarlig brottslighet som inte sällan ligger rätt långt tillbaka i tiden. Det kan exempelvis handla om olovlig körning, ringa stöld, vårdslöshet i trafik eller ringa narkotikabrott. Ett fåtal har tidigare dömts för sexualbrott. Vi har inte räknat med strafförelägganden.

Det bör dock nämnas att det finns ett antal personer bland våra 125 kartlagda som efter påskupploppen våren 2022 har dömts för allvarlig brottslighet. Exempelvis dömdes tidigare i år två 17-åriga pojkar, som står åtalade för grovt blåljussabotage under Malmöupploppen, för en omskriven grov våldtäkt i Kungsparken i Malmö.⁴⁵

Två tonåringar som friades från åtal om brott i samband med upploppet i Landskrona den 16 april dömdes i stället för våldsamt upplopp respektive sabotage mot blåljusverksamhet under en sammankomst med Rasmus Paludan i Landskrona den 3 april 2022.

Fyra av tio har utländskt medborgarskap

Som tidigare nämnts har det under den efterföljande debatten till påskupploppen gjorts kopplingar till invandring, bristande integration samt segregationen i samhället. Vi gör inte anspråk på att komma med något svar på den frågan då den kräver betydligt mer analys, men kan konstatera att drygt 40 procent av personerna i vår kartläggning har utländskt medborgarskap. Räknar man med dem som har dubbelt

⁴⁵ Malmö tingsrätt. [Länk](#)

medborgarskap, det vill säga är medborgare i Sverige plus något annat land, ökar andelen till strax över 60 procent. Detta kan ge en viss indikation på hur anknytningen till det svenska samhället ser ut inom gruppen. Som jämförelse kan också nämnas en rapport från Brottsförebyggande rådet där olika grupperns andel av den totala registrerade brottsligheten i Sverige presenterades.⁴⁶ I den framkom att utrikesfödda stod för 29,8 procent av brottsmisstankarna under 2018. Motsvarande siffra för inrikesfödda personer med två inrikesfödda föräldrar var 43,2 procent.

Av dem med utländskt medborgarskap är Syrien det vanligast förekommande landet, 26 personer är medborgare där. Syrien har också varit det vanligaste födelselandet bland invandrade till Sverige under åren 2014–2018.⁴⁷

⁴⁶ Brottsförebyggande rådet. [Länk](#)

⁴⁷ SCB. [Länk](#)

”Alla kastade så jag kastade också”

Med långt över hundra misstänkta är också förklaringarna till vad man gjorde vid platserna för upploppen och varför många. Man bör naturligtvis också ha i åtanke att deltagarna kan ha goda skäl att tona ned sin egen roll då de förhörs av polis eller i rätten. Acta Publica kan dock urskilja vissa mönster då vi går igenom de misstänkta berättelser som de framkommer i förundersökningar och domar.

För det första ger flera personer intrycket att deltagandet har startat ganska slumpartat. Man berättar att man har råkat vara i närheten – spelat fotboll, handlat, varit på väg till bussen – då man har sett en folksamling och blivit nyfiken. Det kan också vara så att man har fått information via sociala medier om att Rasmus Paludan ska komma och sett bilder och filmklipp om hur det har gått vid tidigare sammankomster, vilket har väckt nyfikenhet och fått en del att gå till platserna ”för att kolla”. Många uppger att de egentligen inte hade planerat att agera våldsamt eller kasta sten men beskriver hur de ”förlorade kontrollen” över sig själva och drogs med i den stämning som var i folkmassorna.

En ung man förklarar att han inte vet vad som hände ”men han fick psykos eller något och tog några stenar och kastade”. En 16-åring i Rinkeby säger att ”när folk började kasta stenar så gjorde jag det också för att det var roligt” och fortsätter: ”alla kastade så jag kastade också. Jag vet inte ens vad jag skulle träffa”. En pojke i Malmö som var med under sammankomsten vid Skånegården berättar under förhören att många skrek att man skulle kasta sten och att han kände ett gruppträck. När han kastade så jublade och peppade människor omkring honom. En annan pojke i Malmö säger att det kändes ”coolt” och ”wow” att kasta och att han ville filma det på sin Tiktok för att få fler följare.

En del tar upp att de har varit upprörda och ledsna över koranbränningen, och beslutet att låta Rasmus Paludan genomföra den. En man säger att han var i Sveaparken i Örebro för att demonstrera mot koranbränningen, att han ville förhindra den. Tanken var aldrig att gå till handgripligheter utan att protestera verbalt. ”Han var beredd att försvara islam men ville göra det på ett bra sätt”, skriver tingsrätten i sin återgivning av mannens förhör. Han erkänner vidare att han ändå kastade sten och rev ner kravallstaket, men det var inte för att skada

polisen, menar han. ”Han gick dit för att skydda sin religion. Hans uppfattning var att det var tillåtet att demonstrera på det sätt som de gjorde”, skriver tingsrätten.

Några av de män som åtalades men friades från våldsamt upplopp i Rinkeby beskriver det som att deras ilska var riktad mot Rasmus Paludan, inte polisen. En säger att det kändes ”som en kniv i hjärtat” när han såg Paludan bränna koranen, en annan hur han kastade sten för att ”få ur sig de aggressioner han kände över Rasmus Paludans beteende”.

En pojke i Örebro såg i ett inlägg på Instagram att Paludan skulle komma och bränna koranen. Han ville gå dit och skydda sin bok, genom att kasta stenar. Han tänkte kasta sten på Rasmus Paludan och vet inte varför han började kasta på polisen i stället när han inte såg Pauldan.

Flera vittnar om hur de har upplevt det som att polisen försvarade koranbränningen. En pojke i Malmö säger att han fick en känsla av att polisen var på Paludans sida medan en annan säger att ”många blev arga för att just poliskåren skyddade honom, för att han inte kunde stå där själv utan ha vakter som skyddar honom”. En man i Rinkeby får frågan om vad som var avsikten med att kasta mot polis och säger då att ”polisen skulle bli rädda och flytta på sig. Vi manade bort poliserna. Vi ville få poliserna att backa”.

En annan ung man i Malmö säger att det i folksamlingen pratades om att man inte fick bränna koranen för att det var ett brott, men han konstaterar samtidigt: ”Många drog dit bara för att kasta sten på polisen, inte bara på grund av koranen”.

Andra hävdar att polisens agerande har påverkat deras beteende. En man som var med i Sveaparken säger att han gick dit för att protestera mot Paludan och koranbränningen. Tanken var, enligt mannen, att stå upp för sin religion men inte göra något fysiskt. När poliser gick mot folkmassan och slog människor med batonger tappade han humöret och blev arg, kastade sten mot polisen och punkterade däck på deras fordon. En annan man säger att han var på plats för att mana yngre killar till lugn. Han förklarar att han fått två smällar av polisen och att han därefter inte minns någonting. När han fick se filmer på sig själv då han kastade sten blev han chockad.

Avslutande tankar

Påskan 2022 kommer att gå till historien för de dramatiska dygn av upplopp då allvarligt våld riktades mot svensk polis. Det är fullt förståeligt att likt rikspolischefen bli ”jävligt förbannad” över det som skedde. Det är heller inte konstigt att det direkt efter händelserna fanns en stark vilja att försöka hitta förklaringar till hur det kunde gå så illa. Där och då blev gängkriminella och tillresta våldsmakare utpekade som en bidragande orsak till våldet och hatet.

Kanske passade den bilden bra in i många föreställningar kring vilka som är kapabla till att begå den här typen av handlingar. Men vår kartläggning visar att dessa grupper inte alls är utmärkande bland de 125 personer som vi har kunnat identifiera bland de hittills brottsutredda. Tvärtom utgör de ett fåtal. Nästan alla visar sig vara lokalbor, 70 av dem var tidigare ostraffade och ungefär hälften var under 21 år vid tidpunkten.

Utifrån vår granskning av de dömdas egna vittnesmål framkommer en brokig bild av motiven till deltagandet i upploppen som skulle komma att skaka om Sverige, där slump, nyfikenhet och gruppsympati inte sällan nämns som bidragande orsaker. En del kände sig sårade och upprörda över koranbränningarna och även om de hävdar att det inte var planen har det slutat med att de har kastat sten. Andra påstår att det var polisens agerande som väckte sådan upprördhet hos dem att de tog till våld.

Ingen vill se en återupprepning av påskupploppen. Men för en bättre chans att kunna undvika att något liknande händer i framtiden behöver vi veta vad vi talar om när vi försöker förstå hur och varför den här typen av händelser uppstår. Acta Publica hoppas att denna rapport kan bidra med en viktig pusselbit på det området.